

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Jessie Burton

MINIATURISTA

editura rao

BURTON, JESSIE

Miniaturista / Jessie Burton ; trad.: Andra-Elena Agafiței
prin Lingua Connection. - București : Editura RAO, 2015

ISBN 978-606-609-898-4

I. Agafiței, Andra-Elena (trad.)

821.111-31=135.1

Editura RAO

Str. Bârgăului, nr. 9-11, sector 1, București, România

www.raobooks.com

www.rao.ro

JESSIE BURTON

The Miniaturist

Copyright © 2013 by Peebo & Pilgrim Ltd

Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză

ANDRA-ELENA AGAFIȚEI prin

LINGUA CONNEXION

© Editura RAO, 2013

Pentru versiunea în limba română

2015

ISBN 978-606-609-898-4

Cuprins

Amsterdam, Biserica Veche: marți, 14 ianuarie 1687 / 13

UNU / 17

Primirea / 19

Pelerina / 28

Noul alfabet / 36

Iluzie optică / 45

Cadoul / 49

Intruziuni / 60

Lista lui Smit / 65

Pe Kalverstraat / 72

Livrarea / 81

Barca / 89

Petreceri nuptiale / 96

Biroul / 108

Pași / 115

Creștere și înflorire / 122

Soția / 131

Schimburi / 143

Fata părăsită / 148

DOI / 155

Dezvăluirea / 157

Decizii / 165

Povești / 170

Opt păpuși / 178

Scrise pe apă / 184

Băiatul de pe gheață / 191

Rebelul / 196
Vulpea se agită / 201
Crăpături / 208

TREI / 215

Pete / 217
Arme dulci / 226
Spațiul gol / 230
Martorul / 238
Suflete și portofele / 244
Fuga / 253
Potcoava / 259ă
Trupuri ascunse / 267
Fără sprijin / 275

PATRU / 281

Spori / 283
Stadhuis / 289
Verkeerspel / 297
Căpătâna aducătoare de speranță / 305
Fiarele sălbatică trebuie îmblânzite de bărbați / 313
Actorul / 322
Guldenul și păpușa / 328
Nașterea / 333
Mincinosul / 342
Fiice / 352
O ușă care se închide / 361
Camere goale / 371
Mana din livadă / 376
Trăind viața la intensități diferite / 383
Piatra de moară / 390

CINCI / 395

Noua Olandă / 397
Un glosar olandez din secolul al XVII-lea / 403
*Costurile de întreținere casnică ale unui bogătaş din Amsterdam,
la sfârșitul secolului al XVII-lea / 407*
Mulțumiri / 409

Pentru Linda, Edward și Pip

Amsterdam, Biserica Veche: marți, 14 ianuarie 1687

Se presupune că înmormântarea este o ceremonie liniștită, deoarece defunctul nu avea prieteni. Dar, în Amsterdam, cuvintele sunt ca apa, îți inundă urechile și lasă loc putregaiului; colțul dinspre est al bisericii este aglomerat. Ferită de privirile celorlalți, ea urmărește din strană desfășurarea evenimentului, în vreme ce breblași însoțiți de nevestele lor se apropie de groapă precum furnicile la miere. În curând, acestora li se alătură și funcționarii VOC, căpitanii vasului, membrele consiliului, brutarii – și el, purtând încă acea pălărie cu boruri mari. Ea încearcă să-l compătimească. Compasiunea, spre deosebire de ură, poate fi înăbușită și dată la o parte.

Acoperișul vopsit al bisericii – singurul lucru pe care reformatorii nu îl demolaseră – se ridică deasupra lor precum carena răsturnată a unei nave mărețe. Cu vechile grinzi pictate, oglindește sufletului orașului; Cristos la judecată ține în mână sabia și crinul, o navă aurie de marfă sparge valurile, Fecioara se odihnește pe secera lunii. Ridicând scaunul vechi de lângă ea, degetele ei mângâie ușor proverbul sculptat în lemn. Este reprezentarea unui om defecând o pungă cu monede, cu un rânjet dureros întipărit pe chip. Ce s-a schimbat? se gândește ea.

Și totuși.

Chiar și morții sunt prezenți astăzi, lespezile mormintelor ascunzând trupurile aflate unele peste celelalte, oasele prăfuite, stivuite sub picioarele bocitoarelor. Mai jos se află maxilarele femeilor, pelvisul unui comerciant, coastele goale ale unui nobil gras. Acolo jos, se află cadavre mici, unele nu mai lungi ca o bucată de pâine. Observând felul în care oamenii își îndepărtează privirile de la o prea multă tristețe adunată la un loc, modul în care pleacă de lângă orice plăcuță pe care o văd, ea nu îi poate învinui.

În mijlocul mulțimii, femeia își urmărește ținta. Fata pare epuizată, măcinată de durere, stând în picioare lângă o gaură în podea. Ea abia îi ia în seamă pe cetățenii veniți să se holbeze. Cu sicriul bine echilibrat pe umerii, purtătorii acestuia se îndreaptă spre naos. Judecând după expresia de pe chipurile lor, ai fi gândit că unii dintre ei au rețineri în ceea ce privește înmormântarea de față. E mâna lui Pellicorne, presupune ea. Aceleași cuvinte otrăvite.

În mod normal, asemenea procesiuni se desfășoară într-o ordine strictă, primarii deasupra, iar oamenii obișnuiți, dedesubt, dar astăzi nimeni nu își bate capul. Femeia presupune că nu existase niciodată un asemenea cadavru în niciuna dintre casele Domnului din oraș. Ei îi place această însușire rară și sfidătoare. Înființat cu riscuri, Amsterdamul râvnește acum siguranța, o cale ușoară de a trăi viața, păzind siguranța banilor proprii cu o supunere plicticoasă. Ar fi trebuit să plec ieri, gândește ea. Moartea e prea aproape.

Cercul se desparte când purtătorii sicriului înaintează. În timp ce sicriul este coborât în groapă fără ritual, fata se îndreaptă spre margine. Ea aruncă un buchet de flori în întuneric, iar un graur dă din aripi, urcând pe peretele vărui al bisericii. Capetele se întorc distrase, dar fata nu se clintește și nici femeia din strană, urmărind amândouă bolta de petale, în timp ce Pellicorne intonează ultima lui rugăciune.

În vreme ce purtătorii sicriului pun noua lespede la locul ei, o servitoare îngenunchează lângă groapa acoperită. Ea începe să

plângă, iar când fata extenuată nu face nimic pentru a-și opri lacrimile, această lipsă de demnitate și ordine este însoțită de un strigăt enervat. Două femei îmbrăcate în mătase stau lângă strană și șușotesc.

- Acest tip de comportament este motivul pentru care ne aflăm aici, murmură una din ele.

- Dacă în public se poartă așa, probabil că în casă se manifestă ca niște animale sălbatice, răspunde prietena ei.

- Adevărat. Dar ce n-aș da să fiu o muscă pe acel perete. Bâz-bâz.

Ele își înăbușă râsul, iar în strană, femeia observă cum încheieturile degetelor i se albisera pe brațul scaunului.

Odată cu resigilarea pardoselii bisericii, cercul se dizolvă, iar mortul rămâne în alcov. Fata, ca un sfânt dintr-un vitraliu căzut de pe fereastra bisericii, ia seamă de ipocriții nepoftiți. Acești oameni încep să discute în timp ce ies spre străzile întortocheate ale orașului urmați de fată și de servitoarea ei, care merg în liniște, ținându-se de braț, de-a lungul naosului, iar apoi afară. Majoritatea bărbaților se vor întoarce la birourile și teighelele lor, deoarece păstrarea Amsterdamului pe linia de plutire necesită lucru constant. Munca grea ne-a adus victoria, spune zicala – dar lenea ne va duce înapoi în mare. Iar în ziua de azi, apa în creștere pare atât de aproape.

De îndată ce biserica se golește, femeia părăsește strana. Ea se grăbește, nedorind să fie văzută. „Lucrurile pot să se schimbe“, le șoptește ea pereților. Când ajunge în dreptul lespezii abia așezate, ea observă că fusese pusă în grabă, granitul încă era mai cald decât la alte morminte, cuvintele sculptate erau încă prăfuite.

Ea îngenunchează și bagă mâna în buzunar, ca să termine ce a început. Aceasta este propria ei rugăciune, o casă în miniatură, suficient de mică, încât să încapă în palmă. În interior, de o măiestrie desăvârșită, sunt sculptate nouă camere și cinci figurine umane, menite să dăinuiască veșnic. Femeia pune cu grijă această ofrandă

în locul în care intenționase să o așeze dintotdeauna, binecuvântând granitul rece cu degetele înțepenite.

În timp ce deschide ușa bisericii, se uită instinctiv după pălăria cu boruri mari, după pelerina lui Pellicorne, după femeia îmbrăcată în mătase. Toți dispăruseră și, dacă nu s-ar fi auzit zgomotul făcut de graurul prins, ai fi putut spune că era singură pe lume. E vremea să plece, dar, pentru o clipă, femeia îi deschide ușa pășării. În schimb, intuindu-i efortul, aceasta zboară în spatele amvonului.

Lasă în urmă interiorul răcoros al bisericii, ridicându-și chipul către soarele înălțat deasupra canalelor circulare dinspre mare. „Graurule, își spune ea, dacă tu crezi că ești mai în siguranță în clădire, atunci nu sunt eu cea care te va elibera.“

UNU

Jumătatea lunii octombrie, 1686

Amsterdam, canalul Herengracht

Nu pofti mâncărurile lui alese,
Căci sunt o hrană înșelătoare.

Proverbe 23:3

Primirea

În pragul casei noului ei soț, Nella Ortman apucă și apoi lasă din mână ciocănelul în formă de delfin, jenată de lovitura surdă. Cu toate că este așteptată, nimeni nu vine. Ora fusese prestabilită și scrisorile pregătite, hârtia folosită de mama ei fiind atât de subțire în comparație cu pergamentul scump al lui Brandt. Nu, își spune ea, aceasta nu este cea mai bună întâmpinare, având în vedere amintirea ceremoniei de căsătorie din luna anterioară – fără ghirlande, fără cupă de logodnă, fără pat matrimonial. Nella își lasă micul cufăr și colivia păsării pe treaptă. Știe că mai târziu va trebui să infrumusețeze această casă, atunci când va găsi la etaj o cameră, un birou.

Nella se întoarce spre canal, în timp ce râsul barcagiului se aude de pe partea cealaltă. Un băiat plăpând dăduse peste o femeie și coșul ei cu pește, iar un hering aproape mort se zbătea în poala fus-tei largi a vânzătoarei. Strigătul aspru al vocii ei de țarancă îi intră Nellei pe sub piele.

– *Idiotule! Idiotule!* strigă femeia.

Băiatul este orb și pipăie pământul după heringul pierdut, ca și când ar fi fost un talisman de argint, rapid, fără să se teamă. El îl

apucă și chicotește, fugind cu prada, cu mâna liberă întinsă și pregătită.

Nella se bucură în tăcere și stă în această căldură neobișnuită de octombrie, pentru a profita pe cât posibil. Această parte de Herengracht este cunoscută sub numele de Curba de Aur, dar astăzi întinderea este maro și obișnuită. Profilele deasupra culorii de nămol a canalului, casele sunt un fenomen. Admirându-le simetria în luciul apei, acestea sunt impunătoare și frumoase, bijuterii fixate în mândria orașului. Deasupra acoperișurilor, natura face tot posibilul să țină pasul și nori de culoarea șofranului și a caisei rezonează cu trofeul republicii mărețe.

Nella se întoarce spre ușă, acum întredeschisă. Era așa și înainte? Nu este sigură. O împinge uitându-se înăuntru, în timp ce aerul rece se ridică dinspre marmură.

– Johannes Brandt? strigă ea tare, puțin panicată.

„O fi vreun joc? gândește ea. Voi locui aici din ianuarie.“ Peebo, papagalul ei, bate cu vârful aripilor de gratiile coliviei, piuitul slab al acestuia rostogolindu-se încet de-a lungul marmurei. Acum, până și canalul din spatele lor, care era liniștit, pare să-și țină respirația.

Nella este sigură de un lucru în timp ce privește mai atent umbrele. Că este urmărită. „Haide, Nella Elisabeth“, își spune singură pășind peste prag. Noul ei soț o va îmbrățișa, o va săruta sau îi va strânge mâna ca și când ar fi vorba despre o afacere?

El nu a făcut niciunul din aceste lucruri la ceremonie, fiind înconjurată doar de mica ei familie și de nicio rudă de-a lui.

Pentru a arăta că și fetele de la țară au bune maniere, se apleacă și își scoate pantofii – delicați, din piele, bineînțeles cei mai buni pe care îi avea – deși acum nu își dă seama de ce rost aveau. „Demnitate“, i-a spus mama ei, dar demnitatea este atât de incomodă. Ea își aruncă pantofii pe jos, sperând că zgomotul va stârni atenția cuiva sau că îi va speria. Mama ei îi spune Nella-cea-cu-capul-în-nori, deoarece are o imaginație prea bogată. Pantofii zac pe podea, iar Nella se simte prost.

Afară, două femei se strigă una pe cealaltă. Nella se întoarce, dar prin ușa deschisă vede doar spatele uneia dintre ele, fără bonetă, înaltă, cu părul blond, mergând spre soarele care apunea. Și părul Nellei se desfăcuse în timpul călătoriei de la Assendelft, adiere a ușoară a vântului făcându-i șuvițele să iasă. Ar agita-o mai mult decât ar putea suporta să și le strângă, așadar, le lăsă să-i gâdile fața.

– Vom avea menajerie?

Vocea se aude din întunericul holului. Nella se crispează, neputând să-și stăpânească spaima. Ea privește cum o siluetă iese din umbră cu mâna întinsă – îi este greu să-și dea seama dacă în semn de protest sau de salut. Este o femeie înaltă și slabă, îmbrăcată în haine de un negru profund, cu o bonetă apretată și călcată, de un alb imaculat. Nicio șuviță din părul ei nu iese în afară și aduce cu ea un iz vag și ciudat de nucșoară.

Ochii ei sunt cenușii, iar figura serioasă. De cât timp era acolo, privind? Peebo ciripește la această intervenție.

– Acesta este Peebo, spune Nella. Papagalul meu.

– Văd, spuse femeia, uitându-se în jos la ea. Și aud. Înțeleg că nu ai mai adus și alte animale.

– Am un câine mic, dar este acasă...

– Bun. Ar face dezordine în camere. Ar zgâria lemnul. Cei mici sunt un moft al francezilor și spaniolilor, observă femeia. La fel de frivoli ca și stăpânii lor.

– Și arată ca niște șobolani, se aude o a doua voce de undeva de pe hol.

Femeia se încruntă, închizând pentru puțin timp ochii, iar Nella o studiază, întrebându-se cine altcineva mai urmărește acest schimb de replici. Cred că sunt mai tânără decât ea cu zece ani, își spune în sine ea, deși are o piele atât de netedă. În drum spre ușă, femeia trece pe lângă Nella, mișcându-se cu grație și siguranță de sine. Privește rapid și aprobator încălțările curate de lângă ușă și apoi se uită fix la colivie, cu buzele strânse. Peebo își umflă penelul de frică.

Nella decide să-i distragă atenția luând-o de mână în semn de salut, dar femeia tresare la atingerea ei.

– Puternice oase pentru șaptesprezece ani, spune femeia.
– Sunt Nella, răspunde ea, retrăgându-și mâna. Și am optsprezece ani.

– Știi cine ești.
– Numele meu adevărat este Petronella, dar toată lumea de acasă mă strigă...

– Am auzit de prima dată.
– Tu ești menajera? întreabă Nella.
Un chicot abia înăbușit se aude în umbra holului. Femeia îl ignoră, privind amurgul sidefui.

– Johannes este aici? Sunt noua lui soție.
Femeia nu spune nimic nici de această dată.
– Am semnat actul de căsătorie în urmă cu o lună, în Assendelft, insistă Nella. Se pare că insistența e singura soluție.

– Fratele meu nu este în casă.
– Fratele tău?
În întuneric, se aude iar chicotul. Femeia se uită direct în ochii Nellei.

– Sunt Marin Brandt, spune ea, ca și când Nella ar trebui să înțeleagă. Poate că privirea lui Marin era tăioasă, dar Nella auzise tremurul din vocea ei. Nu este aici, continuă Marin. Credeam că va fi. Dar nu este.

– Atunci, unde este?
Marin se uită din nou afară, spre cer. Își agită mâna stângă în aer, iar din umbrele din apropierea scării apar două siluete.

– Otto, spune ea.
Un bărbat vine spre ele, iar Nella înghite în sec, apăsând poadeaua cu picioarele ei reci.

Pielea lui Otto este complet neagră, de un negru-cafeniu, gâtul care îi ieșea din guler, încheieturile și mâinile care îi ieșeau din mâneci – o nesfârșită piele de culoare negru-cafeniu.

Pomeții lui înalți, bărbia, fruntea lată, fiecare centimetru. Era prima dată când Nella vedea un astfel de bărbat.

Marin pare să o urmărească, să vadă ce o să facă. Privirea din ochii mari ai lui Otto nu ia în seamă fascinația prost mascată a Nellei. El se înclină în fața ei, iar ea face o reverență, mușcându-și buza până când gustul sângelui îi reamintește să rămână calmă. Nella vede cum pielea îi strălucește ca o piuliță lustruită, cum părul negru răsare chiar de la baza scalpului. E un nor de lână moale, nu gras și fără volum, ca al altor bărbați.

– Eu... spune ea.

Peebo începe să ciripească. Otto își întinde mâinile, ținând pe palmele mari o pereche de saboți.

– Pentru picioarele dumneavoastră, spune el.

Are accent de Amsterdam – dar el lasă cuvintele să curgă, rostindu-le cald și melodios. Nella ia perechea de încălțări, iar degetele ei îi ating ușor pielea. Stângace, încălță pantofii înalți. Sunt prea mari, dar ea nu îndrăznește să o spună; măcar îi ridică tălpile de pe marmura rece. Își va strânge curelușele de piele mai târziu, la etaj – dacă va ajunge vreodată acolo, dacă îi vor permite să traverseze holul.

– Otto este servitorul fratelui meu, spune Marin, cu privirea încă ațintită asupra Nellei. Iar aici este Cornelia, menajera noastră. Ea va avea grijă de tine.

Cornelia face un pas în față. Este puțin mai în vârstă decât Nella, are probabil douăzeci, douăzeci și unu de ani – și este puțin mai înaltă. Cornelia o fixează cu un rânjat neprietenos, privind-o cu ochii ei albaștri pe noua mireasă, observând tremurul mâinilor acesteia. Nella zâmbește, sfredelită de curiozitatea menajerei, încercând să îngameze niște mulțumiri seci. Este pe jumătate recunoscătoare, pe jumătate rușinată când Marin îi taie calea.

– Să-ți arăt etajul, spune Marin. Vei dori să-ți vezi camera.

Nella aprobă din cap și o privire amuzată apare pe fața Corneliei. Cripelile vesele din colivie se ridică pe pereți, iar Marin îi face

Respect Corneliei un semn din încheietura mâinii, dându-i de înțeles că pașărea trebuie să fie dusă în bucătărie.

– Dar aburii de la gătit... protestează Nella.

Marin și Otto se întorc spre ea.

– Lui Peebo îi place lumina.

Cornelia ia colivia și începe să o legene ca pe o găleată.

– Ai grijă, te rog, spune Nella.

Marin întâlnește privirea Corneliei. Menajera continuă să meargă spre bucătărie, acompaniată de ciripitul îngrijorat al lui Peebo.

La etaj, în fața somptuozității noii ei camere, Nella se simte neînsemnată. Marin pare aproape nemulțumită.

– Cornelia a înzorzonat-o prea mult, spune ea. Dar sperăm că Johannes se va căsători doar o singură dată.

În cameră se găsesc perne cu monogramă brodată, o cuvertură nouă de pat și două perechi de draperii recent împospătate.

– Greutatea catifelei este necesară pentru a nu permite intrarea ceții dinspre canal, explică Marin. Aceasta a fost camera mea, adaugă ea, mergând spre fereastră ca să se uite la cele câteva stele care începuseră să apară. Are o priveliște mai bună, așa că ți-am dat-o ție.

– O, nu, spune Nella. Atunci trebuie să o păstrezi.

Cele două stau față în față, privind puzderia de broderii, de așternuturi pe care era brodată inițiala *B* de la Brandt, înconjurată de frunze de viță care ieșeau dintr-un cuib de pasăre, deasupra unui strat de flori. Inițiala *B*, de la numele ei de fată, avea bucle mari și umflate. Simțindu-se jenată, dar și îndatorată, Nella trece ușor cu degetele peste țesăturile din lână, care acum aveau pe ele însemnele numelui ei.

– Casa ta părintească din Assendelft este călduroasă și uscată? întrebă Marin.

– Mai există și umezeală, spune Nella aplecându-se, încercând să potrivească saboții mari, care nu-i stăteau bine în picioare. Digurile nu funcționează întotdeauna. Totuși, casa nu este mare...

– Poate că familia noastră nu are descendența voastră veche, dar ce contează asta dacă locuiești într-o casă bine construită, călduroasă și uscată, o întrerupe Marin. Nu este o întrebare.

– Într-adevăr.

– *Afkomst seyt niet*. Nu contează descendența, continuă Marin, împungând o pernă, pentru a scoate în evidență cuvântul *nimic*.

– Așa a spus pastorul Pellicorne, duminica trecută, iar eu am scris cuvintele pe forțașul Bibliei tale. Apele vor crește, dacă nu suntem atenți. Pare că încearcă să scape de o idee. Am primit o scrisoare de la mama ta, adaugă ea. A insistat să-ți plătească drumul. N-am putut permite acest lucru. Am trimis o barcă mai modestă. Nu ești ofensată?

– Nu. Nu.

– Bun. În această casă, calitatea a doua încă înseamnă vopsea nouă și o cabină căptușită cu mătase bengaleză. Johannes o folosește pe cealaltă.

Nella se întreabă pe unde o fi soțul ei cu barca lui cea bună, dacă nu se întorsese la timp pentru a o întâmpina. Se gândește la Peebo care stă singur în bucătărie, lângă foc și tigăi.

– Aveți doar doi servitori? întrebă ea.

– Este suficient, spune Marin. Suntem comercianți, nu stăm degeaba. Biblia ne spune că omul nu trebuie niciodată să se laude cu bogăția lui.

– Nu. Bineînțeles.

– Asta, dacă mai are cu ce să se laude.

Marin o fixează cu privirea, iar Nella se uită în altă parte. Lumina din cameră începe să pălească și Marin aprinde lumânările. Acestea sunt din seu ieftin, iar Nella sperase să simtă aroma de ceară de albine. Alegerea lumânărilor care fumegă și miros a carne o surprinde.

Respect pentru Cornelie

– Cornelia pare că ți-a brodat numele pe toate lucrurile, spune Marin peste umăr.

Într-adevăr, gândește Nella, amintindu-și de privirea scrutătoare și răutăcioasă a Corneliei. Degetele ei vor fi roșii, și cine va fi pe-depsit pentru asta?

– Când se întoarce Johannes – de ce nu este aici? întreabă ea.

– Mama ta a spus că abia așteptai să îți începi viața ca soție în Amsterdam, spune Marin. Așa este?

– Da. Dar am nevoie de un soț pentru a face asta.

În tăcerea de gheață care urmează, Nella se întreabă unde este soțul lui Marin. Poate e ascuns în pivniță. Își înăbușă impulsul disperat de a râde, zâmbind la una dintre perne.

– Este atât de frumoasă, spune ea. Nu era nevoie.

– Cornelia le-a făcut pe toate. Eu sunt neîndemânatică.

– Sunt sigură că nu este adevărat.

– Eu mi-am luat tablourile. Am crezut că s-ar putea să îți placă mai mult acestea.

Marin gesticulează spre peretele unde stă agățat un tablou cu o pereche de păsări sălbatice pictate în ulei. Pe același perete este un tablou cu un iepure atârnat, premiul vânătorului. Lângă acesta, încă unul, cu o farfurie cu ornamente chinezești, plină cu stridii, umbrite de un pahar de vin răsturnat și cu un bol cu fructe răcoapte. Este ceva neliniștitor la acele stridii, expunerea deschiderii lor. În vechea ei casă, mama Nellei acoperise pereții cu peisaje și scene din Biblie.

– Acestea îi aparțin fratelui meu, concluzionează Marin, arătând spre o pictură reprezentând o vază plină cu flori, mai rigide decât cele naturale, colorate excesiv, și o jumătate de rodie, în partea de jos a tabloului.

– Mulțumesc.

Nella se întreabă cât va dura să le întoarcă spre perete, înainte de a merge la culcare.

– Vei mânca aici în seara asta, spune Marin. Ai călătorit multe ore.

– Da. Așa este. Aș fi recunoscătoare. Nella se înfioară privind ciocurile însângerate ale păsărilor, ochii lor sticloși și carnea ridată. La vederea acestora, i se face poftă de ceva dulce.

– Aveți marțipan?

– Nu. Zahăr avem – nu cumpărăm mult. Îmbolnăvește sufletele oamenilor.

– Mama obișnuia să îi dea diferite forme.

În cămară exista mereu marțipan, singurul răsfăț pe care doamna Oortman i-l oferea soțului ei. Sirene, vapoare și coliere din zahăr, acea consistență de aluat cu aromă de migdale care ți se topește în gură. Nu mai aparțin mamei mele, gândește Nella. Într-o zi, voi rula forme de zahăr pentru alte mâini mici și lipicioase, pentru voci care vor cere bunătați.

– Îi voi cere Corneliei să aducă niște *herenbrood* și brânză Gouda, spune Marin, distrăgând-o pe Nella de la gândurile ei. Și un pahar cu vin de Rin.

– Mulțumesc. Știi cumva când va sosi Johannes?

Marin își ridică nasul în aer.

– Ce este mirosul acela?

Instinctiv, Nella își duce mâna la claviculă.

– Vine de la mine? Vine de la tine?

– Mama mi-a adus un parfum. Esență de crini. Asta este ceea ce miroși?

Marin dă din cap.

– Da, spune ea. Miroase a crini. Tușește ușor. Știi ce se spune despre crini.

– Nu.

– Înfloresc devreme și putrezesc devreme.

Spunând asta, Marin închide ușa.

Pelerina

La ora patru în dimineața următoare, Nella încă nu poate dormi. Ciudățenia noilor împrejurimi, sclipitoare și brodate, încununate cu mirosul fumului de la lumânări, îi interzic să se simtă în largul ei. Tablourile rămân expuse, deoarece nu avusese curaj să le întoarcă spre perete. Întinsă pe pat, lasă evenimentele care conduseseră la acest moment să i se rotească prin mintea epuizată.

În urmă cu doi ani, când tatăl ei a murit, în Assendelft s-a spus că domnul Oortman fusese cel care ridicase prima fabrică de bere.

Deși Nella detesta aluzia că tatăl ei nu era altceva decât un zeu al bețivilor, aceasta se dovedise deprimant de adevărată. Tatăl ei îi îndatora – supa era goală, carnea era puțină, servitorii plecaseră. Nu construisese niciodată o arcă, așa cum ar fi trebuit să facă toți olandezii, pentru a lupta cu valurile mării.

– Trebuie să te căsătorești cu un bărbat care își chibzuieste banii, îi spuse mama ei, luându-i penița.

– Dar nu am nimic de oferit în schimb, răspunse Nella.

– Uită-te la tine! exclamă mama ei. Ce altceva mai avem noi, femeile?

Afirmația o uimi pe Nella. Retrogradarea adusă de propria mamă îi provocă un nou disconfort, iar tristețea pentru tatăl ei fu

inlocuită de mâhnirea pentru ea însăși. Fraților ei mai mici, Carel și Arabella, li se permise să continue afară joaca de-a pirații sau canibalii.

Timp de doi ani, Nella se pregătise să fie o doamnă. Pășea cu eleganță – deși nu avea unde să se plimbe, se plângea ea, simțind pentru prima dată dorința de a evada din satul ei, ignorând cerul imens, văzând doar o închisoare rustică, pe care deja se punea praful. Într-un corset strâns își îmbunătățise tehnica de a cânta la lăută, mișcându-și degetele grațioase pe grif, interesată doar să nu-și enerveze mama. În luna iulie a acelui an, căutările mamei ei, care apelasese la ultimele legături din oraș ale soțului, avură un final fericit.

Sosi o scrisoare, scrisul de pe plic era ordonat și cursiv, încrezător. Mama ei nu o lăsă să o citească – dar, o săptămână mai târziu, Nella află că trebuia să cânte pentru un bărbat, un comerciant pe nume Johannes Brandt, care venea la țară din Amsterdam. Când soarele apunea peste câmpiile cafenii din Assendelft, acest străin intră în casa lor ușor părgăinită și o ascultă cântând.

Nellei i se păruse emoționat căci, atunci când terminase, el îi declarase că îi plăcuse.

– Îmi place lăuta, îi zise el. Este un instrument frumos. Am două agățate pe perete, dar nu au mai fost folosite de ani de zile.

Iar când Johannes Brandt – treizeci și nouă de ani, un adevărat Matusalem! după cum îi spusese Carel – îi ceruse mâna, Nella hotărî să accepte. Ar fi părut nerecunoscătoare și, în mod sigur, ar fi fost o prostie să refuze. Ce altă alegere mai exista – așa cum spune Marin – în afară de viața de soție?

După ceremonia din Assendelft din septembrie, numele lor fură înscrise în registrul bisericii; luară rapid cina acasă la familia Oortman, iar Johannes plecă. Marfa trebuia să fie livrată personal la Veneția, spuse el. Nella și mama ei dădură din cap. Johannes era atât de fermecător, cu zâmbetul lui strâmb, iar propunerea lui atât de convingătoare. În noaptea nunții, proaspăt căsătorită, Nella dormi